

За 20 до 30 одсто побољшано је стање функционалне исправности борбене технике, нарочито борбених возила, ваздухоплова, радарских и ракетних система. Примера ради, набављено је и 65 нових путничких возила, 31 теренско возило, 22 доставна возила и шест средстава интегралног транспорта. Реализована је и пререгистрација више од 16.000 војних моторних возила. Куповином 11.100 тона погонског горива реализовано је снабдевање за редовну потрошњу, а делом и побољшана попуна вантрупних резерви.

**Генерал-мајор Љубомир Самарџић,
начелник Управе за логистику**

Систем непрекидне подршке

Организационе промене у Војсци Србије наметнуле су потребу да се и логистичка подршка другачије осмисли. Са начелником Управе за логистику Генералштаба Војске Србије генерал-мајором Љубомиром Самарџићем, разговарали смо о новој организацији логистичке подршке и њеним функцијама. Питали смо га и о надлежностима Управе којом руководи, задацима извршних јединица – Централне логистичке базе и 64. логистичког батаљона. Генерал је говорио о резултатима који су остварени током претходне године, али и о пројекцијама у наредном времену.

□ *Функционисање система логистичке подршке Војске Србије, заснованог на логистичким функцијама, започело је 2005. године. Последње организацијске промене у логистици окончане су прошле године. Успостављена је функционална организација, усклађена према реалним потребама Војске. Шта то, заправо, значи?*

– Промене у систему логистике одвијале су се истовремено са променама у јединицама Војске, што је био посебан изазов, јер смо подржавали новине у организацији Војске и реорганизовали своје саставе.

Примили смо сва средства у једину базу, коју имамо и која је правни следбеник свих претходних позадинских и логистичких база. Повлачење вишкова техничких средстава није било једноставно. Количина те, делом истрошене и застареле технике, која више није била за употребу, била је огромна. Расформирана је некадашња Команда логистике, а у састав Управе за логистику ушли су наставни центри за обуку војника логистике, од којих је 2007. године формиран Центар за обуку логистике, саставни део Команде за обуку.

Реорганизацијом смо желели да створимо јединствен систем логистичке подршке Војске, чијим се ресурсима и капацитетима управља из једног места. Данас у Генералштабу имамо Управу за логистику, коју чине пет одељења – за оперативну-логистичке и опште послове, снабдевање, одржавање, саобраћај и транспорт, односно за остале логистичке функције. Одсек за општу логистику и реферати за инфраструктуру и здравство налазе се у Одељењу за остале логистичке послове. У саставу Управе су и извршне јединице – Централна логистичка база и 64. логистички батаљон.

Централна логистичка база јесте највећа логистичка јединица у Војсци, првенствено намењена за реализацију задатака у оквиру функције снабдевања јединица и установа Министарства одбране и Војске. Има четири складишна батаљона, чија су складишта распоређена на целој територији Републике Србије. Од некадашње 46. логистичке бригаде настао је 64. логистички батаљон, који логистички подржава Министарство одбране, Генералштаб Војске Србије и део јединица и установа у Београду.

Промене у логистици усклађене су са смањеним бројем гарнизона и гарнизонских места. Тај посао још није завршен до краја, а у наредном периоду ћемо покушати да логистику још више организујемо на територијалном принципу. Логистичка подршка на оперативном нивоу и надлежности је Коппене војске, ВиПВО и Команде за обуку, а реализују је логистички састави у њиховим јединицама.

Приликом успостављања система логистичке подршке руководили смо се захтевом да Војсци треба рационално и ефикасно организован систем, који није сам себи сврха. Императив логистике јесте да задовољи све материјалне, здравствене и инфраструктурне потребе Војске у обуци и свакодневном раду, али и будућем ангажовању у мировним мисијама.

Састави логистике задатке извршавају у оквиру функција, јер је логистичка подршка организована на функционалном принципу.

Стање наоружања

□ *Има ли Војска Србије јединствен информациони систем логистике?*

– Логистика Војске Србије нема јединствен информациони систем, што представља проблем приликом реализације задатака. Постоје појединачни програми – за праћење моторних возила, вођење оперативне евиденције, израду прорачуна ратних материјалних резерви и бројни пројекти, који нису међусобно повезани. Крајем прошле године, Војска је, уз подршку Управе за одбрамбене технологије Министарства одбране и Техничког ремонтног завода у Крагујевцу, увела и информациони систем за праћење квантитативног и квалитативног стања убојних средстава.

У протеклом периоду посебно нас је мучило стање пешадијског наоружања. Зато је Управа за логистику развила програмски пакет за праћење наоружања и војне опреме, односно података о томе где се које средство налази и у којим количинама, а такође и о његовим битним карактеристикама – складишним и фабричким бројевима и исправности. Програм прати и промену стања средстава код корисника. Надлежни су га верификовали и инсталирали, а припадници оперативних састава оспособили су се за коришћење. У оквиру пописа средстава у јединицама Војске и Министарства одбране планирано је да се евидентира пешадијско наоружање, према фабричким бројевима, тако да до априла 2009. године имамо ажурирану базу података. Поменути програм може бити основа за израду информационог система логистике, који ће бити компатибилан осталим програмима и интегрисан у јединствен информациони систем Војске Србије.

Снабдевање је, за разлику од некадашњег позадинског обезбеђења, објединило све задатке у тој области – попуњу основним наоружањем и војном опремом, убојним средствима, погонским горивом, артиклима хране, лековима, одећом и опремом, а у функцију снабдевања је, због специфичности задатака, уврштено и одржавање убојних средстава и погонске опреме.

Следећа функција логистике јесте одржавање. Обухвата основно одржавање и ремонт, а треба да обезбеди исправност и поузданост средстава у систему одбране, значајних за оперативну способност Војске. Реализација одржавања је комплексна, јер је Војска углавном попуњена средствима старије генерације. Бољем стању у тој области допринела су издвојена новчана средства у протекле две године.

Функција опште логистике обухвата задовољење основних потреба припадника Војске, а чине је одевање, исхрана, водоснабдевање, снабдевање енергетиком и различите услуге.

Саобраћајем и транспортом, још једном логистичком функцијом, обезбеђују се покрет и маневар. Отежана је реализација транспорта јер располажемо застарелим возилима, различитих

врста и типова, али су набавке нових возила у 2008. години донекле побољшале стање.

Здравство је функција логистике која се посебно ослања на медицинске капацитете земље. Тежња је да се војно здравство интегриса у систем здравства Републике Србије, те да се пензионери и чланови породица војних осигураника усмере на цивилне здравствене установе.

Изградња, одржавање и управљање непокретностима датим Војсци на коришћење, чини садржаје логистичке функције – инфраструктура. Она треба да обезбеди повољне услове за живот, рад и извршавање задатака јединица, али и реализацију осталих функција логистике. Велики број касарни и комплекса, које Војска не користи, представља посебан проблем – састави их обезбеђују и за њих издвајају знатна новчана средства.

Поред основних функција логистике, Управа реализује и оперативну-логистичке послове, од којих су најбитнији планирање, кадровска и правна питања из области логистике, послови заштите ресурса – заштита на раду, противпожарна заштита и заштита животне средине, те учешће у развоју информационог система и међународној војној сарадњи.

□ *Колико се логистика Војске Србије ослања на националну логистику? Да ли је измењен некадашњи модел чувања ратних материјалних резерви?*

– Систем ешелонирања представља озбиљан задатак Војске. Прописано је стварање одређених материјалних резерви, на које се можемо ослонити у појединим ситуацијама. Управа за логистику и Централна логистичка база баве се вангрупним резервама, онима које су изван резерви у јединицама, којима се обезбеђује аутономност Војске у одређеном периоду.

Делимично је измењена регулатива о структури, садржоју и количини материјалних резерви, а прилагођене су мисијама и задацима

Војске Србије. Ратне материјалне резерве морају се правовремено обновљати, посебно оне које имају ограничен рок чувања. Постоји и проблем чувања, трошења и занављања санитарских комплета и лекова, те је потребно прописати нову структуру резерви.

Одлуком Владе Републике Србије о одређивању правних лица од значаја за одбрану земље, створени су услови за формирање листе радних организација које се баве производњом, прометом и пружањем услуга значајним за одбрану земље, а које треба да обезбеде и чувају део резерви за потребе система одбране. За сада нису одређена таква предузећа, па смо задржали модел из ранијег времена, што не нарушава оперативне способности Војске.

Управа за логику тренутно има 85 уговора са цивилним предузећима о одржавању средстава на нивоу лаког и средњег ремонта. У прошлој години су Управа за здравство и Управа за снабдевање Министарства одбране склопиле 159 уговора, од којих су 54 за лечење, а 105 за снабдевање у апотекарским установама. Уговори су трајног карактера, те је решено здравствено збрињавање и снабдевање лековима у гарнизонима где Војска нема капацитете.

Идеја је, да у систему логистичке подршке Војска не развија све потребне капацитете, поготово у мањим гарнизонима, па је планирано да се за део послова и задатака ослони на цивилне структуре, које у појединим областима имају капацитете и за војне потребе, првенствено у одржавању, транспорту и здравству. Међутим, оне још нису препознате и прецизно одређене у актуелним условима преструктурисања предузећа и њихове власничке трансформације.

□ *Каква је данас ситуација са складиштењем и чувањем убојних средстава? Како спречити догађаје попут оних на Парафинским утринама?*

– Одавно постоји проблем складиштења и чувања убојних средстава, њиховог вишка и занављања. Војска тренутно око 6.800 тона различите муниције чува на отвореном. Она се, за разлику од осталих средстава и војне опреме, мора одржавати и када је вишак, јер представља потенцијалну опасност. Складишта у којима се убојна средства чувају изграђена су пре много година, а њихове зоне сигурности и пиротехничке безбедности нарушене су накнадном изградњом околних цивилних објеката.

Знамо колико нам убојних средстава треба, према наоружању које имамо у Војсци Србије, а све остало проглашено је сувишним. Проблем вишка средстава може се решити на неколико начина, најпре продајом. Она се одвија, али су резултати знатно лошији од очекиваних, због слабог интересовања на тржишту. Други начин јесте расхривање и делаборација, односно уништавање убојних средстава. За то су потребна знатна новчана улагања и капацитети које имају Технички ремонтни завод у Крагујевцу и наменска индустрија. Међутим, они нису довољни да се сва сувишна убојна средства делаборишу у жељеном року. Тако озбиљан проблем додатно оптерећује и то што у Србији не постоје одговарајуће технологије за делаборацију појединих врста убојних средстава, првенствено специјалне и димне муниције. У тим околностима предузели смо додатне мере за побољшање безбедности, односно обавили смо контролно-техничке прегледе убојних средстава у свим складиштима. Прошле године једанаест тимова логистике непре-

Војни буџет

□ *Смањен је војни буџет за 2009. годину. Хоће ли се то одразити на задатке које логистика извршава?*

– Пројекција буџета за 2009. реално је мања у односу на 2008. годину, што значи да ће се смањити и могућности за финансирање задатака логистике. У тим околностима није реално очекивати већа улагања у развојне задатке, што намеће потребу да се дефинишу приоритети нужни за оперативну способност Војске, односно задаци који су у Генералштабу препознати као најважнији. У њих свакако спадају и задаци логистике, чија реализација обезбеђује потребне услове за живот, рад и деловање јединица Војске. Приликом расподеле додељених финансијских средстава добро ће нам доћи искуства из ранијег времена, када смо претежно решавали приоритетне потребе.

кидно је контролисало стање ускладиштених убојних средстава – противавионских и противоклопних ракета, убојних средстава на трупном и вантрупном нивоу и убојних средстава Речне флотиле. Издвојена су, и на делаборацију и уништавање предата она средства која нису била безбедна за чување.

Трећи, а у нашим условима највећи допринос побољшању безбедног чувања убојних средстава, био би да се изграде нови складишни комплекси и објекти у постојећим складиштима, чиме би се омогућило условно и безбедно чување убојних средстава, а избегло чување на отвореном простору. Планира се изградња два нова складишна комплекса и 23 објекта у перспективним складиштима, али то захтева велике

инвестиције које тренутно нису обезбеђене у потпуности. Једно од решења могло би бити и финансирање из *Националног инвестиционог плана*.

□ *Шта је обележило логистичку подршку у протеклој години?*

– У протеклој години обезбедили смо непрекидност у функционисању логистичке подршке.

Куповином 11.100 тона погонског горива реализовано је снабдевање за редовну потрошњу, а делом и побољшана попуна вантрупних резерви. Око 4.200 тона горива набављено је за Ва-

здухопловство, а ефекти се огледају у повећаном броју налета наших пилота. Набавком око 3.100 пнеуматика, 5.500 акумулатора и 1.730 разних церада и навлака, ублажили смо проблеме који су оптерећивали јединице Војске. За то смо издвојили знатна финансијска средства, а реализованим набавкама обезбедили смо бољу исправност и сигурност моторних возила, артиљеријских оруђа и борбених возила.

На основу потреба, јединицама је испоручено 14.000 тона мазута, 2.000 тона лож-уља, 8.300 тона угља, те седамнаест милиона кубних метара гаса и 6.000 просторних метара дрва. Није било прекида у снабдевању енергентима. Залихе на нивоу Војске, почетком јануара, биле су у просеку за око 80 да-

Сектор за материјалне ресурсе уговорио је предају опасних материја из касарни и магацина Војске овлашћеним предузећима – предате су око 552 тоне рабљених уља, која настају у процесу одржавања, око 470.000 килограма фурде од расходованих оловних акумулатора и око 6.000 килограма од никл-кадмијумских акумулатора. Поред тога, предато је и око 23.000 литара опасних материја из расходованих АБХ средстава.

Уништено је око 4.500 тона различитих неперспективних и сувишних убојних средстава и делоборисано око 30 одсто вишкова про-

Нормативна регулатива

□ На којим нормативним документима почива наш систем логистике?

– Тренутно се систем логистичке подршке ослања на постојећа упутства и правила из времена позадинског обезбеђења, који нису у складу са актуелном организацијом Министарства одбране и Војске Србије.

Још нису донети доктринарни документи логистике. Неодговарајући документи из области материјалног пословања, којима се регулишу поступци и надлежности за располагање средствима, представљају додатну тешкоћу.

У Генералштабу се тренутно раде студије развоја родова и служби, у оквиру чега је Управа за логистику надлежна за студију *Концепт развоја служби логистике*. Студија треба да опише постојеће стање и дефинише шта се у области логистичке подршке Војске жели постићи до 2011, односно 2015. године. На основу тога дефинисаће се послови и задаци појединих логистичких служби и понудити модел за достизање жељеног циља. Студију ћемо окончати до краја јануара, а биће полазна основа за креирање наших планова ремонта, опремања и развоја средстава логистике, али и усавршавања логистичког кадра.

на. У време *гасне кризе* било је проблема само у једној панчевачкој касарни, али су као алтернатива благовремено постављене 34 пећи за грејање на чврсто гориво и обезбеђене довољне количине огревног дрвета.

Јединицама Војске подељено је око 11.000 тона ванскладишних артикала хране и око 3.000 тона складишних артикала хране, чиме је обезбеђена редовна потрошња и пуна резерва хране на нивоу од 96 одсто. Укупно је припремљено и подељено око 3.300.000 дневних оброка хране и око 4.000.000 разних допуна у храни. Од 1. јануара примењује се нови *План исхране*, који уважава специфичности у исхрани младих људи. Прошле године *обуки* смо 16.831 регрута. Резерве униформе су недовољне, тако да је у 2009. потребно реализовати нове набавке. Завршено је и преозначавање униформи свих припадника Војске.

Продајом расходованих средстава у сабирно-продајним центрима Војске, у Земуну и Нишу, остварили смо приход у висини од око 183 милиона динара, од тога смо 50 милиона искористили за куповину гума и акумулатора, 30 за ремонт и припрему 197 термoeнергентских постројења за грејну сезону. Остатак новца користили смо како бисмо финансирали логистичке задатке за које није било довољно буџетских средстава.

За 20 до 30 одсто побољшано је и стање функционалне исправности борбене технике, нарочито борбених возила, ваздухоплова, радарских и ракетних система. Купљено је 65 нових путничких возила, 31 теренско возило, 22 доставна возила и шест средстава интегралног транспорта. Реализована је и пререгистрација више од 16.000 војних моторних возила.

□ Који су планови Управе за логистику у наредном периоду?

– На првом месту јесте персонал. Зато су наши приоритети у наредном времену школовање, усавршавање и курсирање кадра, али и одговарајуће вођење у служби.

Други, не мање значајан задатак јесте побољшање организације система логистичке подршке ради повећања ефикасности и ефективности, те да би се пословало са мањим губицима и рационалнијим утрошком људских и материјалних капацитета.

Затим следе ослобађање од неперспективних и сувишних средстава, конверзија војних непокретности, унапређење информатичке подршке и развој јединственог информационог система логистике. Незаобилазна је и међународна војна сарадња. Уз све то, неопходна нам је и нова нормативна регулатива.

Као и у фудбалу, о коме сви обично све знају, многи верују да се разумеју у логистику. Најчешће су то идеје које није могуће реализовати. Добро је што претпостављени имају разумевања и слуша за послове логистике, јер логистику треба ускладити са реалним потребама и могућностима, које никада нису идеалне. Тренутно се више бавимо прошлошћу јер смо наследили бројне проблеме – инфраструктуру, вишкове – што представља тешкоће за савремену организацију. ■

Владимир ПОЧУЧ
Снимио Даримир БАНДА